

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

Foaie politică, economică, socială și literară.

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Invinuiri.

Nu trece zi lăsată de D-zeu, se nu auzim imputări chiar și din șirul *țeranelor noastre*, că pe alocurea nu mai pot suporta sarcinile grele sub cari sunt încovoiați din partea statului, comitatului și comunei. In naivitatea lor se întreabă, *oare domniile noastre de români pentru ce nu se angajează la luptă în ziua țării?* că doară ei cunosc păsurile și neajunsurile noastre mai bine și în cât știm și am auzit și noi, numai acolo se poate lucra pentru ușurarea sau se pot câștiga isvoare de venite pentru ținuturi întregi, după cum bună-oară auzim despre ajutorarea sâcuiilor și ciangăilor.

La de acești necăjiți apoi le poți tot spune de pasivitate și motivele ei tocite, că în starea lor desnădejduită îți declară în față, *că nu peste mult vor părăsi cu desevărire inteligența, care numai certă se știe pentru pasivitate și activitate, ear' ajutor și întreprinere pentru popor — nicăiri.*

Intr'adevăr, că prin procedura noastră vom înstreina poporul de inteligență și mai curând va fi aplicat a merge în tabăra străină, precum în mare parte și face.

Din aceste jalbe, ale căror urmări pot fi triste de tot, urmează că cestiunea alegerii și participarea din partea Românilor la viața parlamentară, chiar și pe baza legii sustătoare, nu alterează cauza națională și nu poate jigni justețele noastre pretensiuni cuprinse în punctele programului, cărora numai în parlament li-să pot da expresiuni la diferite ocațiuni și prin urmare și viață. De-altcum

acelea vor rămânea pentru vecie ziceri frumoase, însă numai pe hârtie.

In împrejurările de față triste participarea la dietă trebuie să se facă necondiționat și de către Români, în interesul lor bine priceput, spre a susține mișcarea politică în popor, spre a lega pe alegătorii români de inteligență, spre a paraliza încât se poate stricăciunile ce obvin cauzei naționale din partea contrară. In stat constituțional lupta numai în formă legală se poate duce și revindicarea postulatelor numai acolo se poate eluata, alt remediu noi nu cunoaștem, apoi mura nu ne va cădea în gură, ear' poporul dornic de ușurință mai are multe alte păsurile, cari nu sunt toate de natură națională.

Statul nu poate ignora gravaminile unei populațiuni așa de numerică, cum suntem noi Români, căruia totdeauna i-am fost credincioși sprijinitori, cu deosebire dacă își va aduce aminte, că pot fi și sunt și timpuri critice, în care având lipsă de spriginul acestui popor, se nu purcedă numai din datorință de supuși, fără din entuziasmul recunoștinței și mai mult din simțul unor membrii îndestulți și patrioți ai statului comun.

Interesele statului pretind așa dară, că poporul român să fie legat strâns de acesta, mai cu seamă prin mijloace morale, precum și prin dreptate și egalitate, cari legături sunt mai puternice decât paragraful legilor.

Este timpul suprem a sări în ajutorul poporului pe toate terenele admisibile, dacă de facto ne zace la inimă soarta lui și dacă avem însușirea, a ne lăuda cu iubirea de neam. Cel mai vast teren este legislația țării, dela care deputați harnici pot eluata multe ușurări și chiar și isvoare de

câștig pe seama poporului. La din contră, impositele (dările) grozave cătră stat, comitat și comună, le va face traiul greu și nesuportabil și în urma greutăților vieții, se nu ne mirăm, că sunt siliți oamenii în etatea cea mai frumoasă, a lua lumea în cap.

Ca să putem mântui ce mai avem și ne-a mai rămas și ca să îndreptăm răul de aproape 31 ani, se ne reculegem cu toții și se introducem o eară nouă luând parte în viața parlamentară, care și poporul de rînd o dorește.

Sinod protopresbiteral.

Sâmbătă la 23 Februarie st. v. a. c. (8 Martie n.) s'a ținut sinodul protopresbiteral gr.-or. al tractului Orăștiei în localitatea școlii capitale din loc, sub presiunea P. O. D. Vasile Domșa, protopr., cu următoarea ordine de zi:

1. Constituirea. un notar și doi verificatori.
2. Verificarea membrilor.
3. Raportul protopresbiteral.
4. Inventarul, rațiociniul protopresbiteral.
5. Budgetul anului 1902.
6. Alegerea alor 2 asesori și un defensor matrimonial.
7. Reconstituirea comitetului pe a. 1902.
8. Eventuale propuneri insinuate.

P. O. D. protopresbiter a deschis ședința cu următoarea vorbire:

Onorat sinod protopresbiteral!

Iubiților frați în Christos și on. membri!

Cu arondarea protopresbiteratelor numărul sufletelor în protopresbiteratul nostru s'a mărit în așa mod considerabil, încât după circularul consistorial dat în cauza aceasta împărțirea din nou a cercurilor electorale și alegerea din nou a membrilor acestui sinod amăsurat acelei împărțiri, au fost neapărat de lipsă.

Vă salut, iubiților și on. membrii de nou aleși, cari ați binevoit a urma invitării noastre la acest sinod și Vă zic «bine ați venit»!

Prezența D-Voastră, d-lor, îmi face bucurie totdeauna, de câte-ori reprezentanții preoțimii și ai poporului nostru tractual se adună amăsurat stat. organic în fiecare an în sinod ordinar, precum ne-am adunat și astăzi, îmi face bucurie, d-lor, nu numai personal pentru mine, dându'-mi-se ocasiunea de a cunoaște dela fiecare nisuița ce o nutresc întru prosperarea bisericii și școlii, cât mai virtos că aici în sinod ni-se dă ocasiune de-a conlucra lalolaltă în conțelegere și dragoste frățiască pentru consolidarea sau întărirea instituțiilor noastre celor mai scumpe: a bisericii, care ne-a conservat curată credința în D-zeu moștenită prin părinții nostri de-a dreptul dela sfinții apostoli, apoi cu credința ne-a conservat și naționalitatea, venind în ajutorul bisericii flica ei școala, care menită e să ne dea lumină și cultură, acea lumină și cultură, de care alte popoare conlocuitoare s'au făcut mai mult părtașe decât poporul nostru, și din care cauză ni-se impune și nouă astăzi datorința de a lucra cu îndoițe puteri, ca să le ajungem și să ținem concurență cu acelea în toată privința.

Ear' aceasta o vom face, d-lor, dacă fiecare din noi tot în mai mare măsură ne vom interesa de mersul afacerilor noastre bisericesti-școlare, și dacă și noi înșine vom merge cu exemplul în privința aceasta, vom da ajutorul de lipsă nu numai cu cuvântul ci și cu fapta, fiind convinși în sufletul nostru, că cel-ce ajută biserica și școala acela lucră la prosperarea acelora, acela ajută și lucră la mărirea neamului, la ridicarea poporului și la fericirea patriei. Pentru-că biserica și școala sunt primele și unicele raze de lumină la bunastere și fericire nu numai în viața aceasta, ci și în cea eternă, care urmează după moarte pentru fiecare individ.

Cu aceste iubiți frați și onorați membri, în nădejdea, că D-Voastră veți desbate și în aceasta adunare toate lucrările ce vi-se vor prezenta cu frica lui D-zeu și cu modestia recerută, ședința sinodului convocată pe astăzi o declar de deschisă.

Sinodul a primit cuvântul de deschidere cu vii aclamări și îndată s'a ales de notar

FOIȘOARA

DOROBANȚUL *)

(Cântecul căciulei).

— Eram de linie, pe jos
Și cu chipiul, friguros;
Dar un Român de neam, *Urechidă*,
'Și-aduse-aminte vremea vechiă:

«Căciula, mare, e de traiu,
Căciuli purtau ai lui Mihaiu
Și doar virise spaima 'n oase
Atător lioate dușmănoase...»

(1) Pe când mult regretatul V. A. Urechidă era ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice, se discuta prin ce anume să se înlocuiască chipiul, la soldații de linie. El a propus «căciula», căreia se se dea forma ce aveau căciulile ostașilor lui Mihaiu Viteazul.

Exprimându-mi-se dorința ca Dorobanții să poată avea un «cântec al căciulei» întru amintirea faptului istoric și a propunerii, am alcătuit aceste versuri.

Căciuli și nouă-atunci ne-au dat,
Tot portu, par'că s'a schimbat, —
Și, „Căciulari,” cu mândre pene,
Trecut-am țermuri dunărene...

Pe alt pământ ne-am rășboit,
Și toți, „Curcani” ne-au poreclit;
Curcanii însă, vitejește,
Sburau la luptă, vulturește...

Și „Dorobanți” ne-au zis — apoi...
Căciula-i însă tot cu noi, —
Căciulă caldă, țurcănească,
De moștenire românească.

Sunt tot de linie, pe jos,
Trecutul însă 'mi-e fâlos,
Și, ca Român de viață vechiă,
Imi puiu căciula pe-o... *urechiă*.

N. Rădulescu-Niger.

CĂTRĂ PATRIE

Scump loc și iubit al țării mele, cum se nu te iubesc eu, când pentru întâia-oară, sub cerul tău, am văzut lumina zilei; cum se nu tresalte de bucurie inima fie-cărui bun

Român, ce venind de departe zărește câmpiile înflorite ale țării sale, când în sinul ei se odihnesc cele mai sfinte amintiri: bunicul, mama, tata!

O! patrie scumpă, sub cerul tău albastru, sub razele de soare, din depărtări azurii vin cărduri de cucoare, ce aduc cu ele odată, pe verdea primăvară și mândre flori iubite și fluturi sburdalnici.

In țeara mea iubită sunt lanuri de verdeață și câmpuri înflorite; părăe reci și limpezi, ogoare mari și întinse, unde voioși lucrează flăcăi voinici și fete. Sub dulcea ta căldură, — o soare! a lumii vieții, — sămënța încolțește și dă roade bogate și omului belșug.

Ori-ce Român cu suflet, genunchii săi se-și plece pe sfântul tău pământ; se roage cu înfocare pe Dumnezeu-tată, ca să aibă îndurare, de tine și de-ai tăi, iubita noastră țeară!

Așa blândă și bună cum ești tu, țerșoară, cât rău n'ai suferit; cum ți-a nesocotit pământul, limba, neamul!...

Tătarii crunți și Turcii, vicleni hultani de pradă și Grecii, Rușii, Nemții, voiau cu toți se împartă mănăosele-ți ținuturi și munții tăi cei falnici și apele-ți albastre. Dar' fiii tăi rășboinici, iubiți copii ai mamei, voinici și verzi ca bradul, s'au adunat cu toții, și

unindu-se frățeste, au apărat cu brațul, cu trupul lor, cu viața, pământul scump al țării.

Să spue astăzi Prutul și Dunărea măreață, Balcanul și Carpatul și Nistrul, Tisa, Oitul, cum s'au luptat viteji cu hoardele păgâne; cum a învins un Ștefan pe Leahul cel făarnic, pe Turcul fără suflet! Călugărenii spue, ce-a fost Mihaiu Viteazul și astăzi spue Plevna, Nicopole, Vidinul, cum a luptat cu Turcii, viteazul rege Carol și ce au făcut Curcanii!

Cum n'om iubi din suflet o patrie iubită, scăpată din primejdii cu atâtea vitejie, cu atât sânge versat! In inimile noastre adânc e încolțită și dragostea de țeară și simțul vitejesc. A noastre frunți plecate, se închină cătră Domnul, rugându-l să-ți trimită un raiu de fericire și pace între ai tăi.

Iar noi, femeii și fete, copii, bătrâni și tineri, ne vom sili să facem din patria iubită, o țeară mult vestită în patru părți a lumii.

Și când va fi nevoie de piepturile noastre, vom ști să te apăram.

Laurenția Gribincia.

Constantin Baicu și verificatori: Silviu Damian și Simeon Secărea.

Indată după aceasta a urmat un incident neplăcut. Parochul Ioan Moța la 1/4 pe 12 ore, fiindcă sinodul se începuse la 11, pe când a fost și convocat, susține că din considerare la timpul înaintat deja 3/4 la 12 ore, zice dînsul: »ședința să se amâne pe după prânz», și era pe aci să i-se primească propunerea, dacă nu se arăta orologiul că nu-i drept ceea-ce spune Moța, pentru-că cîșul celor mai mulți arăta abea 1/4 la 12 ore și deci este timp destul încă până la 1 oră p. m. Astfel Moța s'a lăsat jos pe bancă în mod rușinat.

Au urmat la ordine, verificarea membrilor și raportul protopresbiterului.

Aici earăși se ivește Moța nesdravênul cu o propunere unică în felul ei. El cere ca sinodul protopopesc să intervină la congres și metropolie, ca să se șteargă regulamentul actual pentru despărțirea căsătoriilor și pe cale bisericească, și motivul îl ilustrează cu un cas a unor gr.-cath. din Orăștie, cari s'au insinuat să se cunune în biserica gr.-or. prin Moța, însă protopopul nu le-a dat voie deși aceia au plătit protopopului 5 fl. și protopopul a dat cei 5 fl. îndărpt și n'a lăsat să se cunune prin Moța.

De sine înțeles că acest cas s'a istorisit cu scop urit din partea preotului Moța și presidiul l-a respins în mod demn, arătând că Moța iarăși spune un neadevăr în firul casului expus și în urma aceasta fiind popa Moța demascat cu tendințele lni rătăcioase întreg sinodul s'a scandalizat de această cutezanță de-a ataca în public cu neadevăr pe șeful tractului.

Cu toate acestea din preoții prezenți nu s'a aflat unul, care să-i fi dat lui Moța o lecție, de-a se purta cuvințios și a nu băga zizanie în preoțime.

După acest incident s'a urmat la rezolvarea celorlalte afaceri dela ordinea zilei, cari au decurs în ordine bună și s'au terminat cu deplin succes.

Unele date, mai esențiale, din raportul protopresbiteral, referitor la starea tractului, se vor publica în numărul viitor.

Rtp.

„ARDELEANA“ Institut de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

Raportul direcțiunii.

Onorabilă adunare generală!

Venind a Vă raporta despre al XIV-lea an de gestiune, adică anul 1901, cu mult și sincer regret Vă aducem la cunoștință, că directorul nostru executiv Dr. Ioan Mihiu, în decursul anului a renunțat la postul purtat fără întrerupere dela fondarea institutului nostru, urmată la anul 1885.

(Multul și sincerul regret nu avea loc în raport, deoarece-marele, multul, sincerul și obidatul regret s'a exprimat deja din partea direcțiunii la adunarea generală din anul trecut și a fost bucinat și prin »Tribuna» și »T. P.» — Nota redacției, »Activități»).

Meritele ce și-le-a câștigat primul nostru director executiv pentru întemeierea și conducerea înțeleaptă a »Ardeleniei», la starea sa de astăzi, nu au trebuință de a fi îndeosebi expuse la acest loc, pentru-că sunt prea bine cunoscute d-lor acționari și publicului nostru.

(Meritele și alte câștiguri au fost în mod foarte obiectiv și îndeosebi expuse în firul »Activității» și sunt și de altcum prea bine cunoscute. — Aceeași).

Drept aceea ne mărginim a Vă comunica, că urmând sentimentelor noastre de iubire și recunoștință și fiind prea convingși, că ne aflăm în perfectă consonanță cu vederile D-Voastre, am decis din acel prilej:

(Sentimentele de iubire și recunoștință aveți motive ale exprima, dar' aceea, că ar fi în perfectă consonanță cu vederile acționarilor — ba. Dreptul de a decide nu-l are Direcțiunea, fără numai de a propune. — Aceeași).

a) a vota fostului director executiv mulțumită protocolară pentru serviciile prestate institutului;

(Mulțumiri s'au exprimat deja din belșug, cu atâtea prilejuri).

b) a procura și a așeza în sala direcțiunii tabloul seu;

(Așezarea tabloului nu poate fi efectuită, până când adunarea generală nu se va îngriji de decorarea corăspunzătoare).

c) a compune, pe baza actelor oficiale ce se află în arhiva noastră, istoricul institutului pe acel timp, cât a stat sub conducerea sa.

(Istoricul să fie aievea compus, așa după cum s'a peronat toate peripețiile în jurul acestui institut. Cam grea problemă! — Aceeași).

Totodată Vă comunicăm, că fostul dir. Ioan Mihiu, nu și-a desfăcut legăturile sale cu institutul, rămânând și mai departe membru în direcțiune și președinte al aceleia.

(Avansarea o cunoaștem pe deplin. Numai să nu o pățim, ca pe vremea lui, fie ertat! S. P. când se ivise cearta, care îi mai mare domn? — Aceeași).

La postul de director devenind vacant, am ales pe Dr. Aurel Vlad, până aci avocat în Deva, care la 1 Noemvrie 1901 și-a și ocupat postul.

Trecând la expunerea operațiunilor și rezultatelor obținute în anul expirat, Vă raportăm, că institutul nostru și în acest an, a continuat desvoltarea sa progresivă din trecut, ceea-ce evident reiese din cifrele Bilanțului, încheiat la finea anului cu rigoarea obișnuită și până acum.

(Dacă se va fi încheiat Bilanțul tot cu rigoarea de până acum, atunci eară stăm departe de realitate. — Aceeași).

Activele institutului s'au încheiat cu cor. 3,519.738.45, au crescut deci cu coroane 142.779.28; fondurile proprii ale acționarilor fac cor. 848.665.69, deci cu cor. 34.047.78 mai mult în raport cu trecutul și reprezintă peste 24% a activelor și peste 42% a depunerilor totale; stocul efectelor publice ce le avem, s'a înmulțit cu cor. 5.550 și a ajuns cifra de cor. 145.379.15; venitul brut a crescut cu cor. 35.431.16, ear' venitul curat cu cor. 9.283.13. Imprumuturile acordate de institut s'au ridicat cu cor. 70.933.45, ear' investirea în întreprinderea electrică R. Kaess, este mai mare cu cor. 75.670.06.

(121).

Singur ramul depunerilor ne arată un regres de cor. 54.306.22 față cu anul premer, din care cauză am și usat în acest an în măsură mai mare de creditul de reescompt, ce ne-a stat în abundență la dispoziție.

Regresul constat în ramul depunerilor, se explică însă în de-ajuns prin împrejurările speciale, create institutului prin un grup de acționari, cari în ajungerea scopului ce l-au urmărit, s'au încercat a ne face deosebite greutăți și nu odată s'au folosit de mijloace de luptă, cari sub alte împrejurări ar fi putut servi spre paguba și compromiterea institutului nostru, ear' în cele din urmă, fără lipsă vădită, au înființat un institut de concurență în piață, ridicându-și capitalele elocate la institut.

(Grupul de acționari nu v'au creat încă împrejurări grele, ei nici pe departe nu s'au folosit de mijloace compromițătoare pentru institut și conducătorul lui. Că fără lipsă vădită au înființat institutul de concurență, chemați sunt a o judeca clientela însăși, care mulțumește lui D-zeu, că a scăpat de șicane și bacșișuri. — Aceeași).

Dacă cu toate aceste eforturi regretabile, institutul nostru și în acest an a dat înainte, ne place a crede, că încrederea majorității preponderante a acționarilor noștri și a publicului mare cunoscător a împrejurărilor locale, nu a slăbit într-o nimica.

(De eforturi nici vorbă nu poate fi, pentru-că acțiunile »Daciei» au fost semnate, câtă vreme hotărâtă, în termen de 6 zile și nu am umblat la colindat ca pe vremea înființării »Ardeleniei» când la 60 acții nu se mai aflau luători. Majoritatea preponderantă a acționarilor, da, nu însă a acționarilor. Publicul mare, vai! puțin cunoaște împrejurările locale. — Aceeași).

Stăruința noastră a fost și va fi: a ne arăta demni de această încredere.

(Vom vedea mai târziu! cum va mai fi. — Aceeași).

Conduși de dorința a Vă prezenta un Bilanț cât se poate de real, am aflat a face următoarele abscrieri și anume:

(Cât se poate de real! Acum vă pricepem. — Aceeași).

la pretensiuni dubioase cor. 4334; la spese procesuale cor. 2850.09; la realități 1003.39 și în fine la mobilier 920.45. Total cor. 9107.93.

In ce privește împărțirea profitului curat de cor. 77.119.91, realizat în anul 1901, Vă prezentăm următorul proiect: 1. Pentru intese de 5% la 5000 acții cor. 25.000. 2. Pentru fondul de rezervă cor. 2609.91. 3. Pentru tantiema membrilor în direcțiune cor. 4.690.

(4690 cor. împărțiti în 8 părți face pe om = 588 cor. 25 fl. Asta mai mere, nu ca pe vremea lui Corvin, Lăzăroiu, Baciu și Mărian, cari abea căpătau câte 20-40 zloți, bani buni. — Aceeași).

4. Pentru comit. de supraveghiere cor. 1042. 5. Pentru tantiema d.r. executiv cor. 1042. 6. Pentru tantiema funcționarilor cor. 3126. 7. Pentru scopuri culturale și filantropice: a) pentru fond. »R. Ec.» c. VII, cor. 1000; b) pentru fondul bisericii gr.-or. din Feredeș cor. 100; c) Pentru biserica gr.-orientală din Gelmar cor. 100; d) pentru școala gr.-or. din Vaidei cor. 100; e) pentru școala gr.-or. din Vinerea cor. 100; f) pentru soc. »România Jună» din Viena cor. 100; g) pentru societ. »Petru Maior» din Bpesta cor. 100; h) Pentru »Reun. fem. rom. din com. Hunedoarei» cor. 100; i) pentru masa stud. din Brașov cor. 100; j) pentru »Cas. rom.» din Orăștie cor. 400; k) Pentru anticipări restituite cor. 586.09; l) la dispozițiunea direcțiunii c. 339.91 8. Pentru dividendă de 5 procente la 5000 acții cor. 25.000. 9. Pentru fondul special de rezervă cor. 5000. 10. Pentru fondul de pens. cor. 2000. 11. Pentru fondul de zidire cor. 4000. 12. Pentru profit transportat cor. 484 Total cor. 77.119.91

La 31 August a anului trecut, ni-s'a dat ocazie a face prima încheiere la întreprinderea electrică R. Kaess, și ne aflăm în plăcută poziție a Vă raporta, că conform Bilanțului făcut la acel dat, sumele investite în această întreprindere, deja în primul an de gestiune au fructificat 7.7% o, ceea-ce considerând mersul întreprinderii dela acel termen până în prezent, ne îndreptățește la frumoase prospecte pentru viitor.

(Întreprinderea electrică și 7.7% o? Creadă cine-o vrea, noi suntem toți Toma, cel din vangelie. Prospectele din viitor, vor fi frumoase pentru Grosshandlungul Ioan I. Vulcu și ortacii lui vezuți și necunoscuți, care are puterea electrică pentru o zi, eara-vara, cu 13 cor. 69 ³¹⁵/₃₆₅ fileri, fără alta plată, și macină câte 1-2 vâgoane fărină, ear regule »Ardeleniei» fac zilnic cam 15 zloți de argint, baci vechi. Aceeași).

Asemenea Vă comunicăm, că instituirea Cămarilor »advocațiale proprii», s'a validat peste așteptare, atât relativ la rezultatele ei financiare, cât și mai ales, ce privește cruțarea clientelei noastre de șicane și spese procesuale netrebuite.

(Modul cum este lăudată »cancelaria» advocațială revarsă o lumină electrică de o mie asupra Pragmaticii-Davidiene și a lucefierilor acolo aplicați (înțeleg Zseler Florea și chir. Tanasie). Ce se ține de cruțarea clientelei, apoi las să vorbească la adunarea gen. N. H. acționar în V., care a pățit-o cu chizeșia amar. Ce privește cruțarea clientelei de șicane și spese netrebite, asemenea o să auzim pe cei în drept, la cari se face aluzie și cari, credem, nu vor retăcea reproșul, fiind și de altcum acționari notorici și bărbați diplomați.

Ce se ține de controla cancelariei advocațiale, nu încapă îndoială, că comitetul de supraveghere nu și-a știut împlini chemarea. — Aceeași).

În fine Vă notificăm, că urmând dispozițiilor statutare, de astă-dată trebuie întregite prin alegere locurile, ce le-au ocupat până acum în direcțiune membrii Aurel P. Barcianu, Ios. de Orbonaș și Ioan I. Vulcu.

(Ne miră, că despre alungarea alor 2 funcționari, alegerea alor 3 și excontențarea plătită pe temeiul decisului forului competent nu se face nici pomenire, precum nici despre disciplinarea unuia și avansarea lui Valerul mamei, nepotul fostului Director, și actualului președinte nici pomenire nu se face. Apoi schimonositul regulament până azi nu s'a tipărit și distribuit între acționari, după-cum se promisese la adunarea trecută, ba acela și azi este pus sub incuietoare sau carantină. — Aceeași).

Ajunși la finea raportului nostru anual, Vă rugăm a intra în deliberarea și decidera obiectelor cuprinse în programa adunării prezente și a ne absolve pentru gestiunea anului despre care Vă facem samă.

Din ședința plenară, ținută la 28 Febr. 1902.

Direcțiunea.

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

Pentru rezolvirea agendelor, aviate prin legea comercială și regulamentul pentru afa-

cerile comitetului de supraveghiere la compețița noastră, am ținut în decursul anului 1901 25 de ședințe, în cari am censurat pe rând fiecare ram de operațiune și valorile institutului, am scontrat cassa în mai multe rânduri și totdeauna am aflat deplină corectitate, în ce privește starea valorilor și inducerea în registrele societății.

Bilanțul încheiat cu finea anului 1901, după-ce l'am examinat poziție de poziție și confrontat cu măestrul, l'am aflat în consonanță cu prescriesele legii și a statutelor.

Asemenea ne alăturăm la propunerile Direcțiunii în ce privește distribuirea profitului curat, cari sunt basate pe dispozițiile statutare.

În fine, după-ce Veți fi aprobat Bilanțul, Vă rugăm a vota Direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutoriul pentru anul de gestiune exprimat.

Orăștie, la 28 Febr. 1902.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului nostru prin aceasta sunt rugați a se prezenta la a XVI-a adunare generală anuală ordinară ce se va ține în 27 Martie st. n. 1902 înainte de ameză la 9 ore în localul institutului cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Presentarea: a) Raportului anual al direcțiunii; b) Raportului comitetului de supraveghiere; c) Bilanțului anual.
3. Deciderea asupra rapoartelor, bilanțului și împărțirea profitului curat.
4. Alegerea alor 3 membrii în direcțiune pe durată de 3 ani.
5. Eventuale propuneri făcute conform statutelor.
6. Alegerea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare generală, fie în persoană, fie prin plenipotență, sunt rugați a depune acțiunile și documentele de plenipotență la cassa institutului în termenul precizat prin §. 20 al statutelor, adică până în 26 Martie a. c. la 5 ore sara.

Orăștie, la 28 Febr. n. 1902.

Direcțiunea.

Contul Bilanțului.

Active.

Cassa în număr cor. 48.524.43, efecte publice 145.379.15, efectele fondului de pensiune 40.454.46, impr. pe cambii cu giranți 1,190.929.06, impr. pe cambii cu acop. hip. 651.531.71, impr. pe hip. 481.909.94, impr. pe oblig. cu caventi 356.117.50, impr. pe efecte publice 1.620, întreprinderea electrică R. Kaess 235.398.85, conturi-courente 48.587.57, realități 216.892.47, după amort. d. hotel »Central» și »Széchenyi» de 1.003.39, rămâne 215.889.08, mobilier 9.204.59, după amortisare de 920.45 rămâne 8.284.14, diverse conturi deb. și int. rest. 95.112.56, total 3,519.738.45.

Pasive.

Fonduri proprii: Capital social cor. 500.000, fond gen. de res. 183.258.33, fond special de res. 124.952.90, fond de pens. 40.454.46, laolaltă 848.665.69. Interese anticipate pro 1902 29.891.66, Avans. dela banca austr. ung. 59.700, cambii reescomptate 494.024, dep. spre fruct. 2,007.906.09, dividende neridicate 200, laolaltă 2,561.830.09, diverse cont. creditoare 2.230.10. Profit curat 77.119.91, total 3,519.738.45.

Contul Profitului și Perderilor.

Spese.

Interese: pentru fondul de rezervă cor. 7.312.98, pentru dep. spre fructific. 109.106, pentru cambii reescompt. 30.886.93, laolaltă 147.305.91. Spese: salarii 16.853.60, chirie, porto, diverse 5.863.86, laolaltă 22.717.46. Contribuțiune: directă 11.866.28, de 10% la int. de depuneri 10.910.60, laolaltă 22.776.88, amortisare: din realități 1.003.39, din mobilier 920.45, laolaltă 1.923.84. Profit curat 77.119.91 total 271.844.

Venite.

Profit transportat din anul trecut cor. 1.205.48. Interese: dela impr. pe cambii cu gir. 103.211.19, dela impr. pe cambii cu acop. hip. 48.046.08, dela impr. pe ipotece 42.254.65, dela impr. pe oblig. cu cav. 34.929.17, dela impr. pe efecte publice 47.78, dela efecte publice 16.404.70, dela cont.-courante 2.713.57, laolaltă 237.607.14. Venite dela intrepr. electrică R. Kaess 15.634.62, Provisie și alte venituri 7.232.76, chirie 10.164, total 271.844.

Direcțiunea.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în bună regulă.

Orăștie, la 28 Febr. 1902.

Comitetul de supraveghiere.

Burii.

Săptămâna trecută Burii au raportat lângă Meribogo o mare victorie asupra Englezilor. Ei au bătut strașnic armata generalului englez Methuen, care cu 1300 oameni voia se dea năvală asupra armatei generalului bur Delarey. Burii însă au atacat pe neașteptate pe Englezi, li-au luat toate tunurile, munițiile și bagagele, au omorât 65, au rănit 119 și au prins 553 Englezi, ear' 201 din ei au dispărut. Înșuși Methuen fu rănit și prins. Tot atunci Burii au nimicit coloana lui Greenfell, care mai înainte de desastrul dela Meribogo niusua se se unească cu Methuen, ca împreună să atace pe Delarey sub munții Magalies. Toate tunurile și bagagele lui Geenfell au căzut în mâinile Burilor, armata căruia au nimicit-o.

Mai târziu sosește vestea, că lordul Methuen a fost pus pe picior liber, fără nici o condițiune. Se crede cu siguranță, că guvernul englez, în urma aceasta, nu v'a împușca nici ei pe generalul bur Kreutzinger. Precesul acestuia a fost de-ocamdată amânat. Se svonește, că Delarey a liberat și pe colonelul Townsend, după-ce acesta a promis pe cuvântul seu de onoare, că nu v'a mai lupta contra Burilor.

Un matriculant—săcătura.

Cercul Bobălnei are nefericirea a avea un matriculant de lege românească-nemeșască, care totodată este și învățător comunal, în persoana lui Baj Koszta Bajesdi. Acest om-nemeș încurcă oamenii, în treburi de-ale matriculei, cu multe feluri de lucruri netrebnice, prin cari cauzează întâzieri împreunate cu spese și răpire de timp.

Așa de pildă: Nicolau Săbău din Folt a pășit la căsătorie cu Salomia Lois tot de-acolo. Intre părți a subversat cauză divorțială și matriculantul s'a angajat a-i face o rugare la minister, pentru care a locmit 2 cor. 40 fil. Dela minister a sosit însă răspuns, că nu a fost lipsă de petiție și că pe baza sentinței în valoare, căsătoria se poate încheia fără pedecă. Acest deciz superflu nici nu l-a dat respectivului petent, ca să nu se compromită în hiperzelul seu matriculantul—săcătura.

Cu această procedură netrebnică a amânat căsătoria cu 15 zile. Sosit timpul, părțile cu martorii, s'au înfăoșat la matriculantul pomenit dimineața la 8 ore, pe care i-a ținut în așteptare până la 9 ore. Presentându-se acum părțile,

a băgat de vină mirelui, că nu este îmbrăcat în vestminte de sărbătoare. Învățătorul Solomon Săbău din Folt, rudenția mirelui, a făcut observarea, că *alte vestminte nu are. În urma acesteia matriculantul l-a îndrumat afară din localitate în mod bruscat.* La aceste învățătorul bruscat i-a reflectat tare nimerit că: »localitatea o plătim noi cu 240 coroane și matale nu ai dreptul a ne scoate de aici«. Mai comite matriculantul—săcătura și o alta boacănă și anume: *când se înștiințează nou născuții, pretinde atestat despre naștere dela inspectorul de morți comunal.* Unde va fi scrisă și această poruncă, că la nașteri inspectorul de morți să dea adevăriniță? Oare dl inspector de matricule al comitatului, când face revisia caută și după lucruri de-acestea, cari toate se întâmplă spre păgubirea și șicanarea publicului?!

ECONOMIE**Criza Agricolă-Financiară
Remediile și Agiul.**

«Ce faceți nenorociților? Ca țeară agricolă desființați agiul?... Căci nici cinci ani nu vor trece și dimpreună cu Rusia v'e vom sdrobi economicește cu desevirșire.»

Un economist austro-ungar.

INTRODUCERE

În chestiunile economice omenirea se conduce de prescripțiunile Economiei politice. Cu marele progres făcut prin uriașele descoperiri, ar trebui ca lumea să meargă înspre mai bine, ca binefacerile civilizației să se reverse asupra tuturor. Suntem în drept să cerem ca astăzi, când mai toate lucrările grele se execută cu forțele naturii, omul să se simță mai fericit, decât atunci, când era nevoit să asude, să-și trudească corpul spre ași putea agonisi hrana zilnică și totuși vedem că în general se petrece contrariul, că majoritatea oamenilor regretă timpurile trecute. Cei bătrâni, cu deosebire, consideră mult mai bine vremurile vechi.

Oare a-a este? Descoperirile științei sunt ele netrebnice? Servesc la înrăutățirea stărei omului și nu la îmbunătățirea poziției lui?

Ei bine, nu progresul, nu invențiunile, cari scapă pe om de munca animalică, îl fac pe acesta nefericit. Nenorocirea unor țeri stă în aplicarea învățăturilor eronate ale »Economiei politice«. Această știință, dacă o putem numi astfel, este basată în cea mai mare parte pe teorii elastice și prin urmare baza ei nu este sigură. Adese-ori, ea a formulat din excepții regulate, ear' regulile le consideră drept excepții. Altă parte din teoriile Economiei politice rămân dorințe platonice și cari nu se vor realiza nici odată. Aceste sunt în tocmai ca unele din frumoasele, dar nerealizabilele povețe morale ale religiunii creștine.

Astfel, dacă adunăm învățăturile economice, vedem că unele sunt greșite și altele nerealisabile. Atunci cu ce rămâne Economia politică? Căci rezultatele practice diferă de concluziile teoriei. Din această cauză mai toate acele teorii sunt controversate. Economiiștii trag de ele în toate părțile și au format o multime de partide. Vom cita și câteva exemple. Unii sunt protecționiști, alții liberșchimbști, unii mono, alții bimetalști. Se găsec economiști, cari pretind că agiul și moneta depreciată este o nenorocire pentru țeară, și totuși sunt persoane practice, cari îl susțin și mențin în țeara lor. Pentru unii balanța comercială, dacă este în defavorul unei țeri, adevă în cazul când importul întrece exportul, formează o nenorocire pentru aceea țeară; pentru alții, balanța comercială defavorabilă nu are nici o înfrurire asupra bunăstării unei națiuni. Cine are dreptate?

Alții earăși au mers atât de departe cu disidențele, încât au smuls părți din Economia politică și au format ramuri separate de știință. Așa avem: Economia națională, Economia rurală etc.

Toate acestea ne îndreptătesc și mai mult să credem că Economia politică merge pe o cale echivocă. De aceea, în timpul din urmă, mulți economiști, practici cu deosebire, cer reformarea și chiar înlocuirea ei printr'o altă știință, care să cuprindă toate părțile bune ale celei dintăiu și să înlătore teoriile eronate.

Noua știință, deși în fașie, începe să-și deschidă drumul și să easă la iveală. Se simte însă trebuința unui geniu ca și acel al părintelui Economiei politice pentru a-i pune baze solide. Deja părți din ea sunt tratate în diferite jurnale economice.

În curând acele părți vor fi adunate spre a forma un tot sub numirea de »Politica Economiei« sau politica economică. (Wirtschaft-Politik).

Să revenim. Vom vedea de ex. cât de greșit procedează Economia politică în chestia agiului. Ea pretinde că acesta este în defavorul unei țeri și a muncii sale. În realitate se întâmplă contrariul.

Astfel să luăm o muncă românească făcută fără și cu agio. Să presupunem că un Român muncește o zi plătită cu 2 lei în aur. În acest caz chgr. de pâne se vinde cu 20 bani tot în aur.

Mâne însă România voiește să lucreze cu moneta depreciată și stabilește un agio de 100%. Ce se întâmplă? Românul va munci o zi plătită cu doi lei în hârtie, care valorează numai un leu în aur. Va produce un hectol. grâu. În acest cas hectol. grâu se vinde cu 4 lei, ear' pânea cu 20 bani, bine înțeles în hârtie. Brutarul nu-mi poate pretinde bani în aur, deoarece eu mă refer la costul de producțiune, care după-cum am văzut, se reduce la 4 lei în hârtie și nu în aur. În același timp muncitorul este obicinuit să primească 2 lei pe zi și puțin îi pasă dacă aceia vor fi aur sau hârtie. Vorba e ca să fie doi lei și nu mai puțin. Atunci, cari sunt foloasele agiului, vor întreba unii? Iată-le:

Când vinde străinului, agricultorul primește 4 lei în aur, ceea-ce face 8 lei în monedă indigenă. Negreșit că în astfel de condiții acei cari plătesc munca în aur nu vor putea concura cu mine, deoarece cheltuelile de producție pentru mine se reduc la jumătate. Cu acest procedeu România va încassa dela străini pentru cerealele sale îndoit decât încassază astăzi. Tot deodată costul de producție al tuturor produselor, atât agricole cât și industriale române, vor fi pe jumătate mai mici decât a celor străine. Cât câștigă însă Republica Argentina, care are 300%¹⁾ agio și prin urmare costul de producțiune al cerealelor ei se reduce la o treia parte din aceea ce ne costă pe noi?

Incassând 8 lei pentru hectolitrul în loc de 4, proprietarul sau arăndașul va putea urca și plata muncitorului dela 2 lei de ex. la trei în hârtie, pe câtă vreme prețul pânei în țeară a rămas același, adevă chgr. 20 bani în hârtie.

I. S. ORDEAN.

1) A se vedea raportul consulatului român la Anvers pe anul 1894.

NOUȚĂȚI

— **Lucruri condamnabile.** Mulți învățători din Tractul Orăștiei se plâng, că sunt tractați în mod nevrednic și arbitrar chiar din partea D-lor preoți, cari chemați sunt a îngriji și a le da ajutorul de lipsă întru împlinirea greii lor probleme, fiind și de altcum expuși la fel și chip de neplăceri din partea celor nepricipuți în ale învățământului popular.

Casuri concrete, acum odată, nu amintim, însă promitem cu tot deadinsul, că ivindu-se și mai departe plângeri, nu vom întârzia a denunța organelor competente procedurile condamnabile, prin cari suferă și regresează tocmai învățământul popular, de care atâtă lipsă are poporul român.

Toți aceia, cari nu recunosc însemnătatea înaltă a învățătorilor, nu au cunoștință

de principiul lui Bismark: »Eu cu profesorii și învățătorii ași cucerii o lume!«

— **Presa maghiară și Russu Șirianul.** Cest din urmă acuză pe cei din partidul, care nu se închină hăbăucilor clicași dela Arad, căci ar informa presa maghiară. Întrebăm însă: când Russu Șirianul a fost la Nădlac și Șeitin, în comitatul Cenadului, ca să corteșească pentru guvernamentalul deputat ungar, nu Russu Șirianul a informat foile maghiare, că a fost să explice ce-i pasivitatea, ear' ascultătorii, concehemăți de deputatul ungar, să se abțină dela alegere? Minciuna asta cine crede că a apărut în ziarele maghiare fără știrea lui Russu? Din Consistorul Arădan, când P. C. Sa archimandritul Hamsea nici nu putea da pe acolo, oare nu Ciorogariu și Mangra divulgau presei străine secretele consistoriale? Presa maghiară nu banca lui Ciorogariu o ajută cu anunțuri plătite unul cu câte 30—40 fl.? Publicul străin din Arad, cine l'a făcut să nu meargă la Concertul Dima-Popovici? Nu scrisoarea lui Vasile Goldiș trimisă lui „Aradi Közlöny”? În contra bănci „Victoria“ nu un stilp al „T. P.“ a început goană prin coloanele *kossuthistei* „Arad és Vidéke”? Cu redactorul acestei foi, Tiszti Lajos, nu Mangra și Ciorogariu și-au petrecut împreună la prânzurile cele mari? Și Șirianu mai are obrăznicia să improaște pe alții cu noroiu? Ne mirăm cum de nu-l inghite pământul de viu.

— **Premii** pentru plantare de păduri. Dela Ministerul deagricultură al țerii noastre e publicat concurs la optsprezece premii, menite pentru promovarea plantării de păduri. Anume la: două premii mari de prima clasă, în sumă de câte 1000 cor; două premii mari de clasa a doua în sumă de câte 600 coroane; trei premii de recunoștință, clasa primă, în sumă de câte 500 coroane; trei premii de recunoștință clasa a doua, în sumă de câte 400 coroane; trei premii de recunoștință, clasa a treia, în sumă de câte 300 coroane; trei premii de clasa a patra în sumă de câte 200 cor. Sunt admise la emulare pentru premiile acestea toate plantările efectuate în anul acesta nu pe spelele statului, și anume la cele mari plantațiunile de o singură parcelă pe teritor de cel puțin douăzeci și cinci jugere catastrale, ear' la cele de recunoștință plantațiunile cari în una ori două parcele cuprind teritor de cel puțin zece jugere catastrale. Pentru căștigarea acestor premii pot concura proprietari, corporațiuni proprietare, comune civile, bisericesti ori urbariale și respective administratori de păduri sau moșii, pe ale căror cheltueli, respective conform sfatului și sub supraveghierea cărora s'au făcut plantările. Premiile vor fi decernate în 1907, revenind din suma lor două treimi proprietarului, pe ale cărui spese s'a făcut plantarea, ear' o treime administratorului de păduri ori de moșie, care a efectuit plantarea. Cei cari doresc să concureze la acestea premii au să înștiințeze la ministeru de agricultură: plantările efectuate în primăvara anului curent, cel mult până la finea lunii Iulie, ear' cele efectuate la toamnă, cel mult până în 25 Decemvrie.

— **Ceva neobicinuit în țeara noastră.** În comuna noastră Săsăuș, comitatul Sibiiului, se află un om tiner (fecior) în vîrstă de 25 ani, care fecior în earna aceasta întreagă a umblat tot desculț, deși posedă (are) opinci și boconci; oamenii de aici se miră de un asemenea om. Toți câți îl ved li zic ca să se încălze, să nu mai umble desculț, căci în primăvară, când va da căldura va fi vai de el. El la toate aceste le răspunde că nu va umbla încălțat nici earna nici vara?! Peste zi taie lemne cu săcurea la cine este chemat și sfărmește cucuruz. Deși a umblat desculț și umblă și acum, n'a fost bolnav de loc, din contră e gras și sănătos. Numele lui este Chirion Dreptu și știe ceti și scrie ori și ce în limba română.

— **Soartea chibișilor.** Nu-i meserie grea, ca a sërmanilor chibiși. Ei plătesc adeseori foarte scump patima de a vedea cum câștigă ori pierd alții la cărți. De pierde partnerul, furia lui se descarcă asupra chibișului, de câștigă — cel mult o țigaretă e răspata lui. Dar nici aceasta nu totdeauna. Astfel s'a întâmplat cu câteva zile înainte de aceasta în Lipova, că Jidanul Rauch, de

bucurie că a câștigat-o contra cassa, 'și-a lovit chibișul, pe coreligionarul seu Schlanger, în burtă, în mod atât de nenorocit, încât acesta în scurt 'și-a dat nobilul seu suflet în mâinile atotputernicului Iehova.

Higienă.

Paiangen pentru oprirea sângelui. De Paville publică în revista franceză »La Nature« un articol, în care avertisează lumea să nu pună țesătură de paiangen pe rane deschise, pentru a opri sângele. El relevă, că în asemenea țesături se găsesc numeroși microbi aduși de vânt și muște. Punerea de țesătură de paiangen pe rane, care după credința poporului oprește curgerea sângelui, învoală producerea de boale infecțioase. După observațiile lui Nicard s'au produs în modul acesta chiar și casuri de convulsioni. Nu de mult Pecus, membrul unei societăți veterinare din Paris, a raportat despre un cas de variolă la un cal, produs prin aceea, că s'a pus pe o rană dela piciorul lui o pânză de paiangen; membrele calului au început în scurt timp a se umfla, variola a eșit la iveală și medicul veterinar a constatat că numita pânză de paiangen a fost luată dintr'un grajd, unde fuseseră vaci bolnave de variolă. De aceea să ne ferim a întrebuița pânză de paiangen pentru a opri sângele.

Contra tusei măgărești. Drul Zagner din Zürich a tămăduit peste o sută casuri, din cari cinci aveau și aprindere la plămâni stâng. Vârsta bolnavilor era dela 6 săptămâni până la doi ani. N'a fost nici un cas de moarte. Numărul atacurilor de tuse era de cel mult 32, în 34 ceasuri și începura a scădea chiar dela primele îngrijiri, dar mai ales în săptămâna a doua a căutărei.

Boala, după 2—4 săptămâni era așa de ușurată, că nu mai era nevoie să schimbe

acul, plecând. Leacul e chinina clorhidică topită în apă, în doze după vârsta copilului. O dădea în lapte înainte de masă. Foarte bine lucrează pulberă de euginină, care e lipsită și de gust amar.

Pe lângă aceasta impacheta bolnavii în ceșafuri ude, dela subsuoară până la picioare, și peste ceșaf ii învălea cu flanelă uscată. La aprinderea de plumăni schimba ceșaful la fiecare două ceasuri, altfel compresul îl pune numai vr'o două ceasuri, ziua ori numai pe noapte.

POVEȚE

Omidile sunt acele insecte stricacioase, cari ani de-arândul fac însemnate stricăciuni pomilor, ba în măsură mare fiind, nimicesc cu totul pomii ținuturi întregi. Culesul cuiburilor de omide se îndeplinește pe timpul primăverii de iarnă și primăvară de timpuriu, până când nu dă căldura, căci mai târziu încălzindu-se, părăsesc cuibul și ca un roiul flămând inundază pomii și pe lângă toată osteneala și bunăvoința, nu se mai pot culege. În interesul proprietarilor de-o parte, ear de altă parte în sensul ord. ministerial este lipsă de a se îndeplini acest lucru cât mai cu graba dacă s'a întrelăsat până acum, căci căldura în zilele trecute, precum și aceea ce va mai urma, încă va îndemna omidele a părăsi cuibul lor și a pleca după hrană, făcând stricăciuni și pagube.

BIBLIOGRAFIE:

La Inst. de arte grafice »Carol Göbl« S-sor I. St. Rasidescu, București, Strada Doamnei Nr. 16 a eșit de sub tipar: *Fascicula II* din publicațiunile Societății »Steaua«: »**Foloasele învățturii**« de *Petre Dulfu*, distins scriitor și laureat al

Academiei Române. Asemenea se află în deposit: *Fascicula I »din țeara Basarabilor«* de *George Cosbuc*, cunoscutul nostru scriitor și poet, laureat al *Academiei Române*. Prețul fie-cărei fascicule este de 15 bani. Venzeturilor se acordă cu 10 bani exemplarul, privindu-i speșele de expediție. Scopul Societății »Steaua« fiind răspândirea culturii până în straturile cele mai de jos ale poporului român, sperăm că vom avea sprijinul tuturor oamenilor de bine pentru realizarea acestui ideal

Comitetul Societății »Steaua«.

— A apărut: »**Vitiorul**«, studiu politic, de *Dr. Traian Vuia*, retipărie din »Drapelul«. Lugoj editura ziarului »Drapelul«. Conferință cetită de autor în prima convenire socială din iarna aceasta a societății române din Lugoj.

— Dela Librăria Tipografiei arhidieceșane în Sibiu se poate procura »o pagină din **Lupta noastră pentru existență**«. Articoli reproduși din ziarul »Telegraful Român« anul 1900 și publicați de Nicolau Ivan, protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al »Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român«.

Prețul 1 cor.

Compatriotul nostru Ioan S. Ordean născut în Romos, cotul Hunedoarei. Absolvent al școlii de Agricultură dela Ferestrău, tost bursier pe termele model ale Arhiduceului Albrecht (Austro-Ungaria), ne transpune ma multe lucrări ale sale proprii și anume:

1. »Cultura hemeiului« — București, Tipografia Euf. N. Miulescu, str. Câmpineanu, Nr. 46, anul 1892, broșurată, cu 19 pagini. Prețul 50 bani.

2. De pe termele model ale Arhiduceului Albrecht, »Cultura cu abur«, București, Lito-Tipografia Carol Göbl, 16 str. Doamnei 16, anul 1892, broșurată, cu 20 pagini Prețul 50 b.

3. »Industria berei« hemeiul și »Vișele Americane« (Berea este pânea licuidă a s-

racului) București, Tipografia »Gutenberg« Ioseph Göbl, str. Doamnei 25. Prețul 50 bani. Broșură cu 31 pagini, 1896.

4. »Cultura sfeclei«. Industria zahărului și Agiul. București Tip. »Gutenberg« Ioseph Göbl, str. Doamnei 23, anul 1896. Broșură cu 44 pagini. Prețul 1 leu.

5. »Criza Agricolă-Financiară«, Remediile și Agiul. București, Tip. »Gutenberg« Ioseph Göbl, str. Doamnei 23, anul 1896 Broșură cu 36 pagini. Prețul 1 leu.

6. »Societățile Agricole« și cauzele miseriilor Agriculturii noastre (Răspuns unor critici) București, Tip. »Gutbg«, str. Doamnei 23 anul 1897. Broșură de 22 pag. Prețul 1 leu.

7. »Eminescu« Pesimist, Profet și Economist. Supliment la Revista »Primăvara« București. Tipografia »Gazeta Săteanului« 117 Calea Victoriei 1899 Broșură cu 106 pag. Prețul 1 leu.

În aceste broșure originale, scrise pe baza studiilor economice, autorul a depus totul ce a mai contras din extinsa și temeinica sa praxă. Modul, cum materialul este împărțit, apoi limba curată și la înțeles, sunt tot atâtea atribute, prin cari broșurile se recomandă de sine.

Toate se află de vânzare la Aurel P. Ordean, în Romosz u. p. Szászváros (Orăștie) și le recomandăm și noi cu toată bunăvoința on. public.

Aduc la cunoștința onoratului p. t. public, că apa mea de dinți
„L Y A“
se află **originală** numai la apoteca dlui **Graffus** în Orăștie și **numai** densusl posedă receta și dreptul de fabricațiune.
Cu stimă
Dr. Aurel Tincu.

„D A C I A“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12, lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) **depuneri** fără anunț până la 100 cor. 5 $\frac{1}{2}$ %.

b) **depuneri** mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) **depuneri** făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu cavenți.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipotecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Directiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie Szászváros.

Opuri ———

Bilete de log. ———

Broșuri ———

Circulare ———

Bil. de vizită ———

Invitări ———

Bilanțuri ———

Acții ———

Cap. de epist. ———

Placate ———

Ord. de dans ———

Adrese ———

Compturi ———

Note ———

Preț Curent. ———

Anunțuri ———

Registre ———

Imprintate ———

Couverte ———

Bilete de cun. ———

Etc. etc. etc.

Există deja de 14 ani și este pro-

văzută cu tot felul de material

necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce co-

mande repede și cu prețuri mode-

rate, se îngrijește totodată ca toate

acelea să fie estetic lucrate și

fără erori.

Până de present se bucură de sprigin-

ul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă

aceasta despre promptitudinea și

acuratețea cu care efectuește ori-ce

lucrare.

Ca unica tipografie românească în

acest mare comitat, se roagă de bine-

voitorul sprigin al celorlalte institute

rom., precum și al privaților.